

322600021351

Menandros
M O R O U S
Komedie

Přeložil Jaroslav Pokorný

D.4477

56046

Translation © Jaroslav Pokorný
c/o DILIA Praha

O s o b y

Pán, bůh

Chaireás, příživník

Sóstratos, zamilovaný

Pyrrhiás, otrok

Knémón, otec

Knémónova dcera

Dáos

Gorgiás, nevlastní bratr Knémónovy dcery

Sikón, kuchař

Getás, otrok

Žena, Sóstratova matka

Siniché, stařena

Kallippidés, Sóstratův otec

Odehrává se ve Fýlé Attiké na pohraniční vrchovině.

Pán

Jsne v Zapadákově a říká se mu
 Attická Fýlé - pár mil od Athén.
 A jeskyně nyní, ze které jdu k vám,
 je svatostánek místních velkonožných
 a těch, co dřou na kamenitých polích.
 Na tomhle plácku vedle bydlí Knénón,
 nelida člověk, morous první třídy
 na všecky lidi. Nemiluje dav.
 Dav, říkáš? Nikdy neřek vlídné slovo
 nikomu, nikdy nepozdravil první -
 jen když ho hnala nouze jako soused
 me, Pána. To ho brzy přijde draho,
 tím jsem si jistý. Přes tu povahu
 si tenhle člověk svého času vzal
 vdovu. Té zemřel krátce předtím muž
 a zůstal po něm synek, tenkrát malý.
 Hádal se s ženou věčně - nejen ve dne,
 větší část noci pokračoval dál.
 Žil špatně. Pak se narodila dcerka.
 Ještě hůř. Nebylo to k vydržení,
 život byl sané trápení a hořkost
 a tak utekla žena k synovi
 z prvního manželství. Měl tady vedle
 v sousedství jakés takés maličké
 hospodářstvíčko. Tam se skromně žije
 teď matka, syn a jeden věrný otrok
 po otci. Dneska z chlapce už je muž
 a rozumu ná nad svá mladá léta.
 Zkušenost, jak jde život, vychovává.

Stařec má dceru, žije si sám s ní
 a starou služkou, nosí dříví, kope
 a věčně dře a počínaje ženou
 a sousedy, až dolů do nížiny
 přes celou Attiku až k Cholargejským
 kdekoho popořadě nenávidí.
 Dcera si na to živobytí zvykla
 a nic jí nevadilo. Ale ctí
 mé rodné družky nymfy, stará se tu
 o ně a proto musíme i my se
 postarat o ni. Zkrátka: Jeden mladík
 - otec je zánožný sedlák, má tady
 pěkných pár jiter polností, on sám
 si žije ve městě - ten sem jednou přišel
 na lov s psy. Náhoda mu ji
 přivedla do cesty a ona mu
 v tu chvíli učarovala. To tedy
 jsou hlavní body. Další dopodrobna
 uvidíte, když chcete. Tak jen chtějte!
 Vidín ho, myslín, zamilovaného,
 jak sem jde s přítelem a oba dva
 se zrovna domlouvají, co teď dál.
 /Zajde do svatyně/

/Vejde Sóstratos a Chaireás/

Chaireás

Co říkáš, Sóstrate? Viděls to děvče
 tady, jak věnčí nymfy, zamiloval
 ses a hned utek?

Sóstratos

Hned.

Chaireás

A proč tak rychle?
 Když ji chceš milovat, proč utíkáš?

Sóstratos Směješ se, Chaíreo, a mně je zle!

Chaireás To věřín.

Sóstratos Proto jsem tě vzal dnes s sebou.
Vážím si tě, jaltý jsi dobrý přítel
a jak se vyznáš.

Chaireás Na to, Sóstrate, mám
svůj recept. Když se někdo z přátel zblázní
do lehkých holek, hned jdu zkrátka na věc.
Přihnu si, rozpálím se, žádné řeči,
a než se zeptám, co je zač, mám svoje.
Loudavost lásku strašně rozdmýchává
a rychlost ukojí žádosti hned.
Když někdo mluví o počestném sňatku,
jdu na to jinak. Chci znát její rod,
život a mravy. Až si celý čas
pak na mne milý přítel panatuje,
jak jsem mu všechno srovnal.

Sóstratos Všecko hezké -
jenomže mně to nepomůže.

Chaireás Napřed
musíme zjistit tohle.

Sóstratos Časně zránc
jsem poslal z domu svého psovoda
Pyrrhiu.

Chaireás Ke komu?

Sóstratos

K jejímu otci.
Vyhledat dceru nebo pána domu,
koho tam ~~skrátk~~ najde.

Chaireás

Hron tě zab!
Co říkáš?

Sóstratos

Já vím - chyba. Pro otroka
tohleto není. Zamilovaný si
uvědomuje těžko, co se sluší. -
Divím se, kde tak dlouho vlastně vězí.
Řek jsem mu, aby přišel okamžitě.

/Přiběhne Pyrrhiás/

Pyrrhiás

Pryč odtud, pozor, honem všichni z cesty!
Běsní a letí za mnou. Běsní!

Sóstratos

Co je?

Pyrrhiás

Utečte!

Sóstratos

Co je?

Pyrrhiás

On mě kamenuje!
Se mnou je konec!

Sóstratos

Kamenuje? Kde?

Pyrrhiás

Neletí za mnou?

Sóstratos

Kdepak?

Pyrrhiás

Tak se mi to
asi jen zdálo.

Sóstratos Co to povídáš?

Pyrrhiás Prosím tě, honem všichni odtud!

Sóstratos Kam?

Pyrrhiás Co nejdál tady od těchhle těch dveří.
Zplozenec božích ran anebo zloduch
nebo chlap žlučovitá tady bydlí
a tys mě k němu poslal, abych slíz
nejhorší nadělení. Všechny prsty
jsem si div nepřerazil, jak jsem vymáz.

Sóstratos Asi se nanáz.

Chaireás Očividně třeští.

Sóstratos Určitě.

Pyrrhiás Sóstrate, ať pojdu - tohle
bude tvá zkáza. To chce opatrně.-
Nemůžu mluvit. Mě tu došel dech ...
Zaklepal jsem na dveře toho domu.
Říkám, že hledám pána. Vyjde baba
princepétálová. Z místa, kde jsem stál,
mi ukázala pána na kopečku:
Ploužil se, sbíral spadlé plané hrušky
a zkroucený měl bolest v kříži.

Chaireás K vzteku!

Pyrrhiás Můj zlatý pane! Já jdu na to pole
a lezu za ním. Protože chci dědka
přesvědčit, že jsem opravdový přítel
od hlavy k patě, křičím hned už z dálky:
"Běžím si s tebou, otče, popovídat
v tvé vážné záležitosti." Hned spustil:
"Nestydo, na co se mě lezeš ptát
na moje pole?" Popadne tam hroudu
a praští mě jí rovnou do tváře.

Chaireás Bron do toho!

Pyrrhiás Vtom řve zas: "Zatraceně!"
Sotva jsem oči zamlouřil - chnap tyčku
a roznách se: "A co je tobě do mých
záležitostí?", řve jak tur: "Ty neznáš
veřejnou cestu?"

Chaireás Říkáš, že ten chlap
je dokonalý blázen!

Pyrrhiás A ten konec!
Když jsem mu utek, hnál se za mnou dálku
jak patnáctkrát okolo stadiónu -
po kopci dokola, pak z kopce dolů
k chroští a házel kameny a hroudy,
i hrušky, když už jinak neměl nic!

Chaireás Co šílí, dědek naskrz bohaprázdna?

Pyrrhiás Pryč, prosín!

Sóstratos To by byla zbabělost.

Pyrrhiás Nevíte, co je zač, běs! Sežere nás!

Chaireás Snad se ho náhodou teď něco dotklo
a rozčilil se. Sóstrate, víš, všechno
se zvládne - jenom čekej na svůj čas!

Pyrrhiás Mějte už rozum!

Chaireás Chudý rolník vždycky
je samé rozhořčení. Není sám -
to tady všichni. Zítra ráno za ním
zaskočin já - sám bez vás dvou. Vím přece,
kde bydlí. A ty jdi teď taky domů
a čekej. Všecko vyjde, jak má být.

Pyrrhiás Tak na to půjden!

Sóstratos /pro sebe/ Ten se ni rád chyt
té záminky! Hned bylo jasné, že jde
se mnou jen nerad, že moc neschvaluje
ty námluvy. - /Pyrrhiovi/ Mízero, všichni bozi
tě musí pramizerně spráskat!

Pyrrhiás Co jsem,
Sóstrate, proved?

Sóstratos Kdo lez na cizí
pole, kam očividně neměl lézt?

Pyrrhiás Co? Já jsem nekrad!

Sóstratos Tak tě někdo práskal,
když jsi nic neproved?

Pyrrhiás

Tady ho náš!

Chaireás

Můj milý, pojď pryč!

Sóstratos

Promluv si s ním ty!

Chaireás

Tak to bych nesved. Já jsem nešika
na povídání. Co chceš na to říkat?

Sóstratos

Nedívá se zrovna moc lidumilně,
jak koukám. Ten se žene! Radši kousek
od dveří! Křičí, i když běží sám.
On asi nemá všech pět pohromadě.
Nahnal mi strach. Proč neříct pravdu?

/Vběhne Knémón/

Knémón

Nebyl ten Perseus ze starých bájí
nadvakrát blažený? Jednak že dostal
dar létat, tak se nemusel už setkat
s nikým, kdo šlape po zemi, a proto,
že získal hlavu Medusy a moh
proměnit v kámen všechny, kteří ho
otravovali? Mít teď já tu noc!
Neobjevilo by se nikde tolik
kamenů jako zkaménělých lidí!
Tohleto není život. Lezou mi
na pozemek a navrch ještě žvaní.
Tadyhle u té cesty, pániboží,
jsm vždycky dřel, abych ten kousek pole
nenechal ladem, a pak vždycky utek
před kolenjdoucími. A teď už za mnou lezou
i do stráně. Kam koukneš, samá pakáž!
A teď už mi z nich zase někdo stojí
před vraty.

Sóstratos

Tak - teď ztluče taky mne?

Knénón

Nenajde člověk nikde klidné místo,
aby se tam moh třeba oběsit?

Sóstratos

Na mne se zlobí! Čekám tady, otče,
někoho. Mám tu schůzku.

Knémón

Neříkal jsem to?

Je tady schůze, je tu promenáda?

Chcete se s někým setkat u mých vrat?

Tak si to dejte do pořádku - na chlup!

Postavte křeslo, jestli máte rozum,

a radši rovnou radnici!

Sóstratos

Já chudák!

Trpí chorobnou nenávistí, myslím.

Pyrrhiás

Jak na to koukám, nebude ta věc
tak lehká práce. Dá to moc víc dřiny,
to už je jasné.

Sóstratos

Mám jít za otcovým
otrokem Getou? Všichni bozi - půjdu!
Je horká hlava a je mazaný
ve věcech všeho druhu. Ten by toho
morouse zkrotil za chvíli, to vím.
Protiví se mi ztrácet v téhle věci
noc času. Vždyť se za jediný den
může stát mnoho ... Otvírají dveře!

/Vyjde Knénónova dcera/

Dcera

Já chudák! Mám to pěkné nadělení!
Co si teď počnu? Chůva nabírala
vodu a vědro spadlo do studně!

Sóstratos

Bozi - ta neodolatelná krása! -

Dcera

Tatíček, když šel ven, poručil, abych
ohřála vodu.

Sóstratos

Lidi, co mám dělat?

Dcera

Jestli to zjistí, skončí to s ní špatně.
Asi ji utluče!

Sóstratos

Teď nejde čekat!

Dcera

Mé milé nymfy, vezmu vodu od vás.
Jenom se stydím rušit, jestli uvnitř
teď obětují ...

Sóstratos

Chceš mi půjčit džbán?
Naplním ho a přinesu hned ven.

Dcera

S radostí, člověče!

Sóstratos

Ten chlap je namouduší
neotesanec! Ctění bozi, kdo
ně vysvobodí z trápení?
/Odejde s džbánem/

Dcera

Já chudák!
Někdo zas rámusí. Jde tatíček?
Ten by mi nabil, kdyby mě tu našel
před domem!

/Z Gorgiova domu jde Dáos, mluví zpátky
ke Gorgiově matce/

Dáos

Celý čas ti tady sloužím
a ztrácím čas. On okopává sám.
Musím jít za ním! - Zatracená bído!
Proč tě tu máme věčně před očima,
co lezeš takový čas ustavičně
dovnitř a uvelebila ses u nás?

Sóstratos

/se vrací s džbánem; Knémónově dceři/
Tady máš.

Dáos

/mu jej vezme/ Sen s tím! /Dceři/ Co tu chtěl
ten člověk?
Jdi pryč! Starej se spíš o svého tátu!

/Dcera odejde/

Sóstratos

To jsem zas dopad!

Pyrrhiás

Nech to nařikání,
Sóstrate! To se spraví.

Sóstratos

Spraví? Jak?

Pyrrhiás

Neboj se! Běž teď za Getou a všechno,
jak jsi to právě chtěl, mu jasně řekni!

/Odejdou všichni mimo Dáa/

Dáos

Tak co tu vlastně smrdí? Tohle se mi nelíbí. Mladík obsluhuje děvče?
 Mizera! Ale ty jsi, Knénóne,
 zlý - ať tě zahladí zle všichni bozi!
 Zaženeš hodnou holku do samoty,
 necháš ji samotnou a nepostaráš
 se o dozor? Tanten to asi zjistil,
 počítal, že tu udělá teď štěstí,
 a příběh. To se musí honem říct
 jejímu bratrovi a potom se už
 společně o děvenku postaráme.
 To musím vyřídit teď okamžitě.
 Vidím, že sem jde totiž několik
 Pánových vyznavačů. Mají v hlavě
 a myslím, že je lepší nerušit je.
 /Odejde/

/Sbor - taneční intermezzo.

Vejde Gorgiás a Dáos/

Gorgiás

Řekni mi, jak jsi moh tak tupě jednat,
 tak nesmyslně?

Dáos

Jak to?

Gorgiás

Měl jsi klacka,
 který šel za děvčeten, ať byl kdo chtěl,
 zahlídnout hned a říct mu, ať se víckrát
 před nikým tady neukáže. Tys,
 jako by se tě všechno netýkalo,
 šel od věci. Domácí člověk snad
 od toho takhle neutíká! Jde mi

o sestru. Její otec pro nás chce
být cizí člověk. Cesta tohohle
morouse není naše. Stát se něco
špatného jí, padla by pak ta hanba
i na mou hlavu. Člověk, kterého se
to netýká, se neptá, čím je vina,
vidí jen, co se stalo.

Dáos

Kdybych neměl

strach z dědka, Gorgio! Jak na mne padne,
když jdu ven z domu, v tu ránu je zle.

Gorgiás

Nebudeš to mít lehké, jestli se s ním
dáš do hádky. Já vážně nevím, jak ho
přinutí někdo, aby dostal rozum,
anebo jak by ho mohl přemluvit.
Násilím na to nemůžeš jít, chrání
ho zákony - a přemluvit ho nejde.

Dáos

Chvilíčku počkej! Nepřišli jsme marně:
Chlap, o kterém jsem mluvil, se zas vrací.

Gorgiás

Tamhleten ve vlněném plášti?

Dáos

Ten.

Gorgiás

Že je to rošťák, to mu kouká z očí.

Sóstratos

/vejde/ Getu jsem nenašel, protože matka
šla obětovat nějakému bohu -
sám nevím kterému. Běhá mi denně
po celé čtvrti, obětuje všem

a otroka poslala najmout někde
kuchaře. Nechal jsem tu oběť být,
uvážil jsem to a jdu zase zpátky.
Přestal jsem darmo pobíhat a budu -
teď nyslit na své věci. Zaklepám tu,
abych se dověděl, jak na tom jsem.

Gorgiás

Mladíku, nezůstal bys se mnou na kus
rozumné řeči?

Sóstratos

S radostí. Tak mluv!

Gorgiás

Jsem toho názoru, že každý člověk
- ať už je bohatý anebo chudák -
ná svoje proměny a svoje meze,
protože boháč bude pořád boháč,
dokavad dokáže unést své štěstí
a neukřivdí. Ale jakmile by
přišel a ubližoval dobrým lidem,
obráť se mu všechno k horšímu.
A ubožáci, kteří nedělají
nic zlého, třou si bídu, ale nesou
svůj osud ušlechtilé, mohou věřit,
že lepší čas ten jejich úděl změní.
Proč ti to říkám: Nevěř na to svoje
jmění a neopovrhuj tu námi
chudáky! Jednej tak, aby si každý
řek, že si zasloužíš své stálé štěstí!

Sóstratos

Co myslíš, že teď dělám nemístného?

Gorgiás

Zdá se mi, že se snažíš o hanebnost:
Chceš svést k chybnému kroku řádnou pannu
anebo vyčítáš příležitost
spáchat čin hodný hrozné smrti.

Sóstratos

Já?

Gorgiás

To není správné, aby něco zlého
ze tvého zahálčení pošlo nám,
kdo nezahálíme. Víš, ukřivděný
chudák je nejsatrpklejší z všech lidí.
Když něco utrpí, je z toho napřed
rozlítostněný; pak to nebere už
jen jako křivdu, ale jako zpučnost.

Sóstratos

Mladíku, ať tě takhle potká štěstí!
Teď ty si poslechni pár slov!

Dáos

Tak, pane!

Výborně! Tak ať mi to skončí správně!

Sóstratos

/Gorgiovi/ Ty sis své řek. Teď dávej pozor ty!
Viděl jsen tady děvče. Miluji je.
Tím jsen se provinil? Jsem tedy vinen.
Kdo by to řek! Nepřicházím sem vůbec
za děvčeten, chci vidět otce. Jsem
svobodný člověk, vedu řádný život,
rád si ji vezmu, i když nemá věno,
a přísahám jí lásku na celý
svůj život. Jestli jsem k vám přišel se zlým
úmyslem, nebo provést podlý úklad,
ať mě sám Pán a všechny nymfy s ním,
mladíku, okamžitě srazí tady,
před jejím prahem. Ale otráslo mě
- a pořádně - co si to o mně myslíš.

Gorgiás

Jestli jsem přestřelil v zbytečně ostrých výrazech - to tě nemusí už trápit. Přesvědčil jsi mě a jsem teď tvůj přítel. Nemluvíš s cizín. Já jsem její bratr - nevlastní, po matce, abys to věděl.

Sóstratos

A pro mne užitečný v tom, co zbývá.

Gorgiás

Jak užitečný?

Sóstratos

Vidín, že jsi řádný.

Gorgiás

Nechci se hloupě vynalouvat, jen řeknu, jak se tu věci mají. Její otec je člověk - takový se nenarodil u předků ani u nás.

Sóstratos

To už znám.

Je nepříjemný.

Gorgiás

Pohroma všech pohrom!

Má hospodářstvíčko, pár sáhů polí a rolníčí po celý život sám, nikoho nemá k sobě - domáciho otroka, nebo nádeníka odtud anebo souseda. Sám, pořád sám. Nejkrásnější je pro něho, když vůbec nikoho nevidí. A dcera musí s ním odříít kdeco. On mluví jenom s ní, s jiným by hned tak neutrousil slovo. Řek občas, že ji vdá, až najde zete, který má stejné mravy jako on.

Sóstratos . Povídáš - nikdy.

Gorgiás

Nech toho, můj milý,
přišel jsi zbytečně! Nás příbuzné nech
dál snášet všechno, co nám dává osud.

Sóstratos Mladíku, ty jsi nikdy neniloval
nikoho?

Gorgiás To já nemohu, můj milý.

Sóstratos Proč? Kdo ti brání?

Gorgiás Stačí spočítat si,
jak špatně na tom jsem - a nemám klid.

Sóstratos Zdá se mi, že jsi nezkušenější
v těch věcech. Říkáš, abych toho nechal?
To může dát jen bůh, já ne.

Gorgiás

A takhle
nám neškodíš a sám se darmo trápíš.

Sóstratos Jak bych mohl děvče dostat?

Gorgiás

Nedostaneš.

Přesvědči se teď hned! Pojď za ním se mnou,
uvidíš. Pracuje kus od našeho
údolí.

Sóstratos Jak to myslíš?

Gorgiás

Prohodím pár
slov o sestřiných vdavkách. Vím už předem,
co bude, jak to zaslechne. Moc rád
se hádá se všemi a nadává jim
za život, který vedou. Když tě zhlídne,
jak neděláš nic, jak jsi nastrojený,
nebude tě chtít ani vidět.

Sóstratos

On je
už na poli?

Gorgiás

Ne, ale za chvíličku
vyjde ven z domu.

Sóstratos

A to děvče, říkáš,
povede s sebou?

Gorgiás

Jak se to kdy hodí.

Sóstratos

Jsem připravený jít, kam povídáš.
Prosím tě ale, teď mi pomoz!

Gorgiás

Jak?

Sóstratos

Jak? Pojďme tam, kam říkáš!

Gorgiás

A co dál?
My budem dřít a ty se budeš koukat
v svátečních šatech?

Sóstratos

Proč ne?

Gorgiás

Začne házet

po tobě hroudání a vynadá ti,
že jsi kus klacka líného. Ty musíš
jít okopávat s námi. Jestli tě tak
uvidí, ztratí s tebou možná slovo
a bude myslet, že si vyděláváš
na chudý život prací vlastních rukou.

Sóstratos

Poslechnu ve všem na slovo - rád! Veď mě!

Gorgiás

Proč se sám ženeš do neštěstí!

Dáos

/pro sebe/

Dnes ať

my pracujem do roztrhání těla
a jemu rupne v kříži! Kdyby nás
už neotravoval a nelez ven!

Sóstratos

Přines mi motyku!

Gorgiás

Jdi, ven si noji!

Dám zatím do pořádku mez. To taky
musíme dělat.

Sóstratos

Sen s ní! Zachránils mě.

Dáos

Svěřenci, povedu vás. Pojďte za mnou!
/Odejde/

Sóstratos

Tady to mám: Teď musím umřít, nebo
to děvče mít a žít.

Gorgiás

Jestli mi říkáš

to, co si myslíš, ať dosáhneš svého!
/Odejde za Dáem/

Sóstratos

Bozi! Já cítím, že mě všechno, čím
 mě ty chceš odvrátit teď od té věci,
 dvojnásob popichuje, abych jednal.
 Když děvče nevychovávaly ženské,
 když o špatnostech světa neví nic
 a nepocvičila je žádná tetka
 anebo chůva, volně rostlo s otcem,
 rolníkem, který nenávidí lotry -
 není to vrchol štěstí dostat je?
 Ta motyka je zatraceně těžká ...
 Zničí mě! - Ne, jen nebýt rozmazlený,
 když už jsem se té práce jednou chyt.
 /Odejde/

/Vejde kuchař Sikón, na zádech nese ovci.
 S ním jde Getás/

Sikón

Tahleta ovce, to je nadělení!
 Potvoro, pojdi! Zvednu si ji na hřbet,
 abych ji nes - a už má držku plnou
 fíkových větviček. Ožírám listí
 a nedám pokoj. Postavím ji na zem -
 a nehnu s ní, vzepře se. Plavu s ní
 - já, kuchař! - po cestě a koukám přistát.
 Konečně šťastně svatyně, kde bude
 oběť. Buď, Pane, zdráv! - Ty kluku, Geto,
 jak se to couráš?

Getás

Zatracené ženské,
 hrom je zab! Hložily na mne náklad
 pro čtyři obly.

Jak to vypadá,
táhnou sem davy. Co sem vlečeš spoustu
polštářů?

Můžu za to?

Shod to!

Koukej:

Když vidí ve snu Pána z Paianie
a my musíme sen, vím, že se bude
hned obětovat.

Kdo co viděl ve snu?

Člověče, netýrej mě!

Stejně, Geto,
řekni, kdo viděl?

Moje paní.

Co?

Hrom tě ...! Snad Pána!

Tady toho, říkáš?

Toho.

Co udělal?

Sóstrata, syna ...

Sikón Mladíčka šviháka?

Getás Tu svázel pouty
jak zvíře.

Sikón Bozi!

Getás Dal mu koženou
zástěru, dal mu motyku a poslal
ho okopávat tady vedle pole.

Sikón Podivný nápad!

Getás Proto obětujen,
aby se zas ta hrůza obrátila
k lepšímu.

Sikón Chápu. - Vem to zas a odnes!
A připrav vevnitř sedačky a všecko,
co máme po ruce! Ať nepřekáží
nic v oběti, až přijdou. Šťastnou cestu!
Mrzáku, nekrč obočí! Klid, já tě
nakrmím, počkej, jak se dneska patří!
/Odejde do svatyně/

Getás Jsem navždy chvalořečník tvůj a tvého
umění - i když já mu nevěřím.
/Odejde za ním/

/Taneční intermezzo.

Knémón vyjde z domu, mluví nazpátek/

Knénón

Dej na závoru, bábo! Neotvírej
nikomu, než se vrátíš zase zpátky!
To bude asi, až už bude tma.

/Vejdou ženy s obětinami/

Žena

/děvčeti/ Pospěš si, Plangón! Měly jsme mít oběť
už vykonanou.

Knénón

/pro sebe/ Co tu chce ta snečka?
Pohroma! Aby vás ...!

Žena

/pištkyni/ Hraj, Parthenido,
Pánoví! Nesmíme prý k tomu bohu
přicházet v tichu.

Getás

/vyjde/ Zachraň se, kdo můžeš!
Tohle je otrava! Sedíme tady
takový čas a čekáme!

Žena

/jemu/ Je všecko
k oběti pro nás připravené?

Getás

Boží ...!
Před chvílí ovce zesnula.

Žena

A chudák ...!

Getás

Nečeká na odpočinek. Jen dovnitř!
Kropte se vodou, obětujte koláč!

/Ženy odcházejí do svatyně/

/Getás za nimi. Knémónovi/
Nač otevíráš hubu? Prásk tě hrom?
/Odejde/

Knénón

Abyste chcipli všichni! Kvůli nim
jsem musel zahálet. Nemoh jsem nechat
dům samotný. Ty nymfy jsou má zkáza!
Jsou tu moc v sousedství. Já abych nejspíš
zboural své stavení a přestěhoval
se někam jinam. - Ty si obětuješ,
když se mi vloupaly do mého domu!
Nesou si lehátka a džbány, jenže
ne pro bohy, pro sebe! Kadidlo je
pobožnost; obětní koláčky taky.
Bůh si vzal v ohni na oltáři všecko,
co mu tam položily. Jenže žluč
a střeva, že to není k jídlu, dají
bohům a všecko ostatní si schlanstnou.
Otevři honem dveře, babo! Myslím,
že bude pro nás lepší počkat uvnitř.
/Odejde/

Getás

/vyjde, mluví zpátky do svatyně/
Zapomněly jste kotlík, říkáš? Tak se
už vzbudte z prostopášností! - Co teď?
Musím se zřejmě obtěžovat k božím
sousedům. /Volá/ Děťátko! - Nic. Pánibozi,
mám dojen, že si nikde neživí
šmudlinku služku. - Děti! - Ani noha
se nehne. - Děti, povídám! - A jestli
ně někdo zahlídne, znectí mě. - Děti! -
Co je to za nadělení? Tak nikdo
tu není doma? - Někdo, myslím, běží ...

Knémón /vyjde/ Co se mi lepíš k vratům, lumpe? Mluv!

Getás Člověče, nekousni mě!

Knémón Já tě - Zeus můj svědek! -
sežeru třeba zaživa.

Getás Mne? Ne,
při bozích!

Knémón Chlape bezbožná, co mám
já s tebou za účty?

Getás Ty? Žádné účty.
Nepřišel jsem vymáhat přece dluh
a nevedu si stráž. Jdu tě prosit
o kotlík.

Knémón O kotlík?

Getás O kotlík!

Knémón Lumpe,
myslíš, že já obětuju hned vola
tak jako vy?

Getás Ty? Ani šneka. Nic
ve zlém, můj milý! "Zaklep u dveří,"
mi poračily ženské tam, "a popros!"
A to jsem udělal. Tak není? Já jim
to oznámím, hned jak se vrátím.
/Odchází, pro sebe/ Bozi,
šedivá zraje je ten starý chlap!
/Odejde/

Knémón

Bestie, že by z nich měl člověk smrt!
 Klepou hned jako u domácích. Jestli
 někoho chytanu, jak jde k našim dveřím,
 jestli ho nespořádám, abych dal
 příklad všem sousedům, řekněte, že jsem
 žoužel jako ti ostatní. - Teď nevín,
 jak dopad ten, co tu byl před chvílíčkou.
 /Odejde/

/Vyjde Sikón a Getás/

Sikón

Hrom ho zab! Vynadal ti? Prosils asi
 tím pokakaným navrch. Víš, to někdo
 nesvede jakživ. Já už na to přišel.
 Tisíce lidem sloužím v městě. Všecky
 sousedy u nich otravuju, abych
 si půjčil nádobí. Když něco chceš,
 musíš jim zalichotit. Odpoví mi
 ve dveřích obstarožný mužský. Hned
 mu říkám: "Otče, tatíčku". Když přijde
 bába, tak: "Matičko". Když ženská, něco
 uprostřed, "Kněžko". Přijde sluha, říkám:
 "Můj zlatý". - Vy si zasloužíte provaz!
 Taková tupost! Křičet: "Děti! Děti!"
 Já křiknu: "Pojď sen, tatínečku, otče!"

Knémón

/vyjde/ Už jsi tu zas?

Sikón

Pro totéž, proč...

Knémón

dožítat schválně? Neřek jsem ti, abys
 mi nelez do vrat?

/Volá do domu/ Babo, dej mi řemen!

Ty - chceš mě

Sikón Měj milý, nech to, prosím tě to nech!

Knémón Vráťí se!

Sikón Při bozích ...!

Knémón A žvaníš ještě?

Sikón Jdu poprosit tě o hrnec.

Knémón Já nemám
hrnec, já nemám sekeru a sůl,
ocet a vůbec nic. A všem jsem vám
řek, abyste už ke mně nechodili.

Sikón Mně jsi nic neřek.

Knémón Říkám ti to teď.

Sikón Naneštěstí. A neřek bys mi, kde bych
si moh ten hrnec pujčit?

Knémón Řek jsem ne!
Chceš žvanit dál?

Sikón /se loučí/ Buď zdrav!

Knémón Já od vás nechci
být od nikoho zdrav!

Sikón Tak nebuď zdrav!

Knémón Tenhle mor není k vyléčení!
/Odejde/

Sikón Ten
tu se mnou zamet!

Getás Tak se musí prosit
úspěšně!

Sikón Přijde na to, jak kde. Tam,
z těch druhých dveří někdo vyšel? Jestli
si tady všichni hrají na čutanou,
tak je to bída. Wení pro mě nejlíp
upéct to maso všecko? Uvidíme.
Nějakou pánev mám. Těm z Fýlé řeknu,
ať táhnou. Moje nádobí mi stačí.

/Sikón a Getás odejdou. Vejde Sóstratos/

Sóstratos Kdo nevíš, jaké je to plahočení
po Fýlé, přijď si na tu štvanici! Mám
hřbet zpřerážený, ramena a krk
jakbysmet, jedním sloven celé tělo.
Vrhl jsem se do toho, já chudák mladík,
zvedl hned tu notyku nahoru zdola
a tlouk jak dělník. Chvilku jsem se hmoždil,
pak jsem se otočil a čekal, jestli
už starý jde a vede s sebou děvče.
Hřbet jsem si ohmatával napřed tajně,
pak otevřeně, když už bolel víc,
krkem jsem kroutil naznak, postupně
jsem dřevěněl - a nešel nikdo. Slunce
připalovalo ... Gorgiás mě zahléd,

jak se tam kývá nahoru a dolů,
 hlavou i celým tělem, dočista jak
 vahadlo u studny, a povídá mi:
 "Mladíku, dnes už nepřijde, já myslím."
 "Co teď?" já na to. - "Teď už toho nech;
 vyčíháme si ho tu zítra ráno."
 Dáos tam byl a vzal notyku za mne.
 Takhle jsem prvně dopad ... Já se vrátím -
 proč, to bych nedovedl říci, ale boží,
 ta věc mě sama sebou táhne zpátky.

Getás /vyjde, nluví nazpět do svatyně, Sikónovi/
 Co jsem 'zboď? Myslíš, že mám tisíc rukou?
 Rozdmýchávám ti oheň, nosím, krájím,
 propírám vnitřností a hnětu těsto
 a roznáším chlebičky. Div jsem z kouře
 už neoslep a zdá se mi, že já
 tu strojím sám pro všechny svátek!

Sóstratos Geto!

Getás Kdo mě chce?

Sóstratos Já.

Getás Kdo já?

Sóstratos Kdo! Vidíš!

Getás Vidím.
 mladý pán.

Sóstratos Co tu děláš, řekni!

Getás

Co?

Bůh už svou oběť má, teď připravujem
snídani sobě.

Sóstratos

Je tu matka?

Getás

Dávno..

Sóstratos

A otec?

Getás

Čekáme ho. Tak pojď ty!

Sóstratos

Jen něco oběhnu. Ta oběť tady
mi přišla vhod. Přivedu s sebou odtud
jednoho mladíka a jeho sluhu
a když se zúčastní té slavnosti teď,
budou to pro nás platní pomocníci
na to, co zbývá k uzavření sňatku.

Getás

Co říkáš? Vprostřed nejlepššího chceš
přivést zas další lidi? Abych jich
tu měl tři tisíce? Vím dávno - dál už
nikoho nenakrmím. Z čeho taky?
Jen všichni račte! Stojí za to vidět
tu krásnou oběť! Roztomilé ženské -
rozdělily se se mnou? Nedaly mi
- bozi jsou svědci - ani štipku soli!

Sóstratos

Dneska se všechno změní, Geto. Já to
sám předpovídám, Páne. A pak já tě,
navěky budu milovat a ctít,
vždycky, když půjdu okolo.

Simiché /vyběhne/ Já chudák!
Já chudák, chudák!

Getás Jdi mi někam! Přišla
ta Knénónova bába.

Simiché Co si za to
zas vytrpím! Chci - jestli mi to půjde -
pánovo vědro tajně vytáhnout
ze studny sama. Pověsila jsem
motyku na provázek, jenže byl
zpuchřelý - praskl mi.

Getás Správně!

Simiché A já shodím
do studny k vědru ještě motyku!

Getás Teď už tam můžeš skočit jen ty sama.

Simiché Navztekl si vzpomene pán kydat hnůj
tam uvnitř, chce ho odnést, běhá, hledá
tu motyku a řve a mlátí dveřmi.

Getás Nanicovatá bábo, uteč, zabije tě!
Braň se a uteč!

Knénón /vyběhne/ Zlodějka! Kde vězí?

Simiché Shodila jsem to, pane, nerada.

Knénón Jeď domů!

Siniché

Co chceš dělat, řekni!

Knémón

Shodím

do studny tebe svázanou!

Siniché

Ne - hrůza!

Knémón

Na stejném provaze! A tvoje štěstí,
jestli se přesvědčím, že vážně zpuchřel!

Siniché

Zavolám Dáa tady ze sousedství.

Knémón

Ty voláš Dáa? Zplichtilas to dílo!
Neřek jsem ti už? Rychle domů, naž!
Já chudák, chudák! Nikdo netouží teď
po samotě tak jako já! - No, slezu
do studně ... Co mi zbývá?

Getás

Seženem si,

co potřebujeme, a provaz.

Knémón

Ať tě

zahladí všichni bozi dohromady,
jestli mi chceš dál ještě něco žvanit!
/Odběhne/

Getás

To jsou mi mravy! Zas už frčí pryč ...
Posedlý běsen! Jaký žije život?
Attický křupan, jasně! Dře a rve se
s kamením, které rodí leda plevel,
a sklízí za to jenom utrpení.

Ale už přichází zas mladý pán
a přivádí si pomocníky, místní
nějaké dělníky ... Ta nehoráznost!
Co je tam teďka vede dovnitř? Odkud
je vůbec zná?

Sóstratos /přichází s Gorgiou a Dáem/

Já bych se neobracel
na tebe přece pro nic za nic. Všecko
tu máme. Při Héraklovi mi řekni -
copak se někdo takhle zdráhá jít
s přítelem po oběti na snídani?
Byl jsem tvůj přítel, abys věděl přesně,
už dávno předtím, než jsem tě tu viděl.
Náradí odnes domů, Dáe, ty -
pak přijď!

Gorgiás

Nenohu přece nechat natku
sanotnou doma. Postarám se o ni,
v čem potřeбуje. Potom jsem tu hned.

/Rozejdou se.

Taneční intermezzo/

Simiché

/vyběhne z domu/ Kdo by mi pomoh? Já jsem chudák,
chudák!

Kdo by mi pomoh?

Sikón

/vyjde ze svatyně/

Vládce Itérakle, nechte nás, při bozích a při démonech,
ulévat bohům víno před hostinou!
A vy tu nadáváte, mlátíte tu
vraty a nadáváte! To je zvláštní
domácnost!

Simiché Pán je v studni.

Sikón Jak to?

Simiché Jak?

Chtěl vytáhnout tu motyku a vědro,
vylez si na roubení, sklouz a spad.

Sikón Není to dědek princmetálová?
Udělal dobře, Úrane, můj bože!
Teď je to, milá bábo, tvoje práce.

Simiché Co?

Sikón Seber hmoždíř, balvan nebo něco
a shoď to dolů!

Simiché Ty můj nejnilejší,
slez tam!

Sikón Já? Bozi, aby mě zas znectil?
Abych se v studni štěkal se psen? Nikdy!

Simiché Gorgio, kde zas vězíš?

Gorgiás /vyjde/ Kde zas vězím?
Simiché, co je?

Simiché Co je? Dávno to tu
už říkám: Pán je v studni.

Gorgiás /volá do svatyně/ Pojď sem ven,
Sóstrate!

Sóstratos /vyjde/ Veď nás, bábo! Honem dovnitř!

/Oba běží za Sinichou dovnitř/

Sikón
 Při Dionýsovi - jsou ještě bozi!
 Nepůjčils kotlík na oběť, ty starý
 lupiči chrámu, záviděls nám. Vypij
 svou studnu, kdyžs tam spad, aby ses s nikým
 nemusel dělit ani o tu vodu!
 Nymfy ho za mne právě potrestaly
 a správně tak! Nikdo, kdo ukřivdil kdy
 nám kuchařům, beztrestně nevyváz.
 To naše umění je nějak svaté ...
 Obsluhu, tu si klidně zpraž, jak chceš!

Dcera /uvnitř v domě/
 Snad ještě není mrtvý? Já už jsem
 zlatého tatínečka oplakala!

Sikón Tam někdo lamentuje. Všecko na nic!

Dcera /uvnitř/ Můj zlatý tatínečku, slyšíš ně
 ještě tam na dně?

Sikón Já mám jenom strach,
 že oba mladí páni nakonec tu
 potvoru vytáhnou ven živou ...

Dcera /uvnitř/ Tatí!

Sikón

Je mi to jasné: Někdo se tam spustí
po laně, pak ho vytáhne jak džber
a věřte, že to bude podívaná
pro bohy, jak je zkřehlý, celý paf!
O tenhle obrázek bych nerad přišel.

/Mluví do svatyně/

Vy, paní, klídně ulévejte bohům
a modlete se, aby dědek vyváz -
zle zřízený a chromý. Tak se z něho
stane ten nejmiň otravný pan soused
Pánův i obětníků. A v mém zájmu
je, aby si mě zase někdo najal.

/Odejde do svatyně/

Sóstratos

/vyjde k Knémónova domu/

Při Asklépiovi a při Démétře
a při všech bozích, lidí, jaktěživ
jsem neviděl, aby se málem zalk
někdo tak vhod. Ta sladká zábavička!
Gorgiás, jak jsme honem vběhli dovnitř,
hned skočil do studny a já a děvče
jsme shora nedělali nic. Co taky?
Jen ona zoufale si rvala vlasy,
bila se do prsou a naříkala.
Já blažený, když jsem se takhle stal
ochráncem děvčete, jsem neměl proč.
Jen jsem se na ni díval. Modlil jsem se,
aby mi tenhle klenot zůstal věčně.
O toho ponláčeného tam dole
jsem se moc nestaral - leda ho nějak
vytáhnout ven; a to byla psí dřina!
Divže jsem ho sám přitom nezabil.

Sóstratos

Už je ti dobře,

Tak blahopřeji!

Knémón

Nač tu ještě civíš,

ty chlape dotěrná? Pryč odtud, pryč!

Myrrhíné, ženo, Gorgio, co jsem

já vlastně chtěl uprostřed všech těch zmatků?

Mít svatý pokoj. A co jiného si

mám ještě vybrat pro život? Já přece

nestojím o to, aby někdo z vás

mne přišel zachraňovat. Mne by nikdo

na světě nepřinutil, abych změnil

svůj názor - prosím, s vaším dovolením.

Jen v jednom jsem se asi spletl: Já myslil,

že mohu žít sám o sobě a nic

a od nikoho nemám zapotřebí.

Teď vidím, jak ten konec života je

trpký a bezbranný, a pochopil jsem,

že jsem to kdysi nepochopil. S ženou

ná člověk vždycky nerozlučně stát.

Mne ale zatvrdilo, když jsem viděl,

jak všichni lidé žijí, jaké mají

vypočítavé mravy, když se honí

za ziskem. O nikom jsem nevěřil,

že to kdy bude myslit s druhým dobře.

A to mi vadilo. Až Gorgiás mě

jediný přesvědčil teď skutkem, hodným

nejušlechtilejšího člověka.

Já jsem mu nikdy neotevřel dveře,

v nejmenším jsem mu nikdy nepomoh,

nezdravil jsem ho, nepromluvil s ním

po přátelsku - a on mě zachránil.

Jak jsme tu žili! Byl jsem pro tebe
jakoby cizí. Když mi nedovolíš,
abych kdy k tobě přišel, nepřijdu.
Zatím jsi ty nám nebyl užitečný -
já tobě taky ne. A co teď, chlapče?
Jestli teď umřu - já myslím, že umřu,
cítím se na tom špatně - nebo jestli
to přežiju, přijmu tě za vlastního
syna a ukládám ti, aby ses
postaral dceři o manžela. Já,
i kdybych se teď z toho vykřesal,
sám bych to nedokázal. Asi by mi
nevyhovoval žádný. Ale nechte
mě žít, jak chci. A ostatní si ven
na starost sám. Máš, díky bohům, rozum,
abys mohl dělat sestře poručníka.
Rozděl mé jmění: Polovinu dej
na věno, druhou vem a živ z ní mne
a matku. Ale teď mi, dcerko, ustel!
Mluvit víc, než je zapotřebí, myslím,
muž nemá. A to ostatní víš, dítě.
Jen o sobě a o mravech pár slov
chci ještě říci. Být všichni jako já,
nebyly by už soudy, nevodili
by lidi do vězení, nebyly
by války. Každý by žil spokojeně
a zachovával pravou míru. Jenže
to asi se spíš lidem nelíbí.
Jednejte podle toho, děti! Stařec,
obtížný norous, vám už půjde z cesty.

Gorgiás To všechno přijímám. Teď nás zapotřebí,
abychom našli pro děvče co nejdřív
ženicha, jaký by ti vyhovoval.

Knémón Řek jsem ti svoje. Ten mě obtěžuje.

Gorgiás Právě tě někdo chce ...

Knémón Dost, při bozích!

Gorgiás ... o děvče žádat.

Knémón To není má starost.

Gorgiás Pomoh tě zachránit.

Knémón Kdo?

Gorgiás Tenhle tady.

/Sóstratos, který se držel zatím stranou,
popojde kupředu/

Knémón Je opálený ... Rolník?

Gorgiás Otče, není
rozmazlený a není z těch, co chodí
celé dny jenom líně po procházkách.
A jeho rodu nemůžeš nic vytknout.

Knémón Neobtěžujte mě s tím! Já jdu domů!
Starej se ty!

/Odkulhá s dcerou do domu/

Gorgiás To další řekni mně,
Sóstrate! Vezmeš si nou sestru?

Sóstratos Zase
se ještě ptáš? Chci jenom, aby otec
nemluvil proti mně.

Gorgiás

A proto tě s ní
já zasnubuji. Předě všeni dám ti,
Sóstrate, věno, jak je spravedlivé.
Nešel jsi s přetvářkou dosáhnout svého,
považoval jsi za důstojné dělat
pro sňatek všecko. Trochu zněkčilý jsi,
ale vzals motyku a kopals, chtěl jsi
pracovat. To je případ, kdy se nejlíp
projeví muž a dokáže jít dříť
tak jako každý nádeník. A ten
dokáže taky jednou snášet třeba
proměny svého štěstí. Ty jsi obstál
v té zkoušce výborně. Takový zůstaň!

Sóstratos Víno, že jsem vyhrál. Ale, sebechvála je vždycky nepěkná věc ... V pravou chvíli, jak vidím, jde můj otec.

Gorgiás

Kallippidés?

To je tvůj otec?

Sóstratos Samozřejmě.

Gorgiás Boháč
a spravedlivý člověk. Hospodář,
že není lepší ...

Kallippidés /vejde/ Zřejmě umřu hladu.
Berana snědli a už dávno všichni
jsou v polích.

Gorgiás Ten je nějak hladový!
Řekneme mu to hned?

Sóstratos Ne, až se nají -
pak bude laskavější.

Kallippidés Sóstrate,
už jste se nasnídali?

Sóstratos Ale taky
pro tebe zbylo. Jdi!

Kallippidés To udělám!
/Odejde do svatyně/

Gorgiás Jdi s otcem, jestli chceš, a promluvte si
sami dva.

Sóstratos Počkáš na mne doma?

Gorgiás Počkám.

Sóstratos Na chvílku jdu a zavolám tě pak.

/Rozejdou se.

Taneční intermezzo.

Sóstratos a Kallippidés vycházejí
ze svatyně/

Sóstratos Otče, já nemám všechno, co jsem chtěl,
a nevím, jak se na to díváš.

Kallippidés Cože?
Nedal jsem souhlas, aby sis vzal děvče,
které náš rád? Chci to a říkám: Dobře!

Sóstratos Nevěřím na tebe moc ...

Kallippidés Při bozích!
Vidím, že takhle uzavře syn pevné
manželství, když ho vede k snatku láska.

Sóstratos A když si tedy budu já brát sestru
mladíka, o kterém si myslím, že je
nás důstojný, proč nechceš, jak jsi řekl,
dát jemu moji sestru?

Kallippidés Mluvíš z cesty.
Zároveň dostat nevěstu a zetě
hotové žebráky, to nechci. My
potřebujeme něco jiného.

Sóstratos Ty mluvíš o jmění a to je vratké.
Jestli víš jistě, že zůstane tvoje
navždycky, klidně si je hlídej; neděl
se s nikým. Ale nejsi, otče, pán
osudu a tvé statky nejsou věčné.
Tak nač z nich něco odpírat těm druhým?
Štěstěna snadno vezme, co ti dala,
a méně hodného tím obdaruje.

A proto říkám: Dokavad jsi pán
svých statků, otče, nyslín, že je musíš
užívat velkonyslně a všem
pomáhat: Zajistit co nejvíc lidem
poklidný život. To je nesmrtelné -
a kdyby jednou selhalo tvé štěstí,
odtud se ti zas všechno vrátí zpátky.
A větší cenu má všem zjevný přítel
než skryté bohatství, které sis ty
zakopal doma.

Kallippidés

Sóstrate, vždyť víš,
jaký jsem člověk. Co jsem nashromáždil,
nezakopu si pro sebe. Jak taky?
Tvé je to. Chceš si získat nějakého
přítele? Získej - prosím! Šťastnou cestu!
Co mi to kážeš za poučky? Běž -
rozdávej, děl se! Přenluvíš mě ve všem.

Sóstratos

Vážně?

Kallippidés

To víš, že vážně. Nevzrušuj
se ničím!

Sóstratos

Zavolám teď na Gorgiu.

Gorgiás

/vyjde z domu/
Vyšel jsem ze dveří a slyšel jsem vás -
všecko, co říkáte, už od začátku.
Co teď? Já vidím, Sóstrate - jsi přítel,
jaký má být, a mám tě strašně rád.
Víc, než se hodí pro mne, ale nechci -
neunes bych to ani, kdybych poslechl.

Sóstratos Já nevím, o čem mluvíš.

Gorgiás Svoji sestru
ti dávám za ženu. A vzít si tvoji -
to by byl přepych.

Sóstratos Přepych?

Gorgiás Netěší mě
žít v zahálce a pohodlí a těžit
z dřiny těch ostatních.

Sóstratos Gorgio, žvaníš.
Myslíš, že nejsi hodný toho snatku?

Gorgiás Myslím, že já sám děvčete jsem hodný;
brát maličkost z cizího nejsem hodný.

Kallippidés Nepřeháníš svou ušlechtilost?

Gorgiás V čem?

Kallippidés Nic nenáš a chceš vypadat, že máš.
Když vidíš, že mě tu už přesvědčili,
ber maličkost!

Gorgiás Tohle mě přesvědčuje.
Dvojnásob politováníhodný je
chudák a přitom hlupák, který nechce
vzít, co mu nabízejí na záchranu.

Sóstratos Zbývá už jenom uzavřít váš snatek.

Kallippidés Tak už ti, chlapče, zasnubuji dceru
a ploďte spolu děti jak se patří!
Věna ti dám tři hřivny.

Gorgiás A já mám
pro druhou hřivnu.

Kallippidés Máš? A pro tebe to
přesníru ...

Gorgiás Mám!

Kallippidés To hospodářstvíčko si
nech celé pro sebe, Gorgio. Matku
a sestru odveď dovnitř k našim paním!

Gorgiás To musím.

Sóstratos Všichni tady zůstaneme
tuhle noc na hostinu. Zítra ráno
budeme strojit svatby. Přiveďte sen,
Gorgio, starce! U nás bude mít
líp, co teď potřebuje.

Gorgiás Sóstrate,
nebude chtít.

Sóstratos Přenluj ho!

Gorgiás Jestli mohu.

Sóstratos A teď budeme pěkně pít, tatíčku,
a slavit noční svátek žen.

Kallippidés

To skončí

určitě naruby: Když budou pít
ženské, my budem muset po celou
noc držet pohotovost. Jdu a dám
nám na to něco připravit.

/Odchází/

Sóstratos

Jdi, prosím. -

Se zdravým rozumem se člověk v ničem
jaktěživ nesmí vzdávat naděje.
Péčí a náhrou se všechno spraví ...
Já sám jsem příklad. Za jediný den
jsem dokázal uskutečnit svůj sňatek.
A to by nikdy nikdo nevěřil.

/Přichází z domu Gorgiás s matkou a sestrou,
ze svatyně Sóstratova matka s ženami/

Gorgiás

Tak honem, pojďte sem k nám!

Sóstratos

Jenom dál! -

Pozdrav je, matka! A co Knémón? Nikde?

Gorgiás

Prosil mě, aby odešla i bába
a on tam zůstal sám.

Sóstratos

S tou povahou

nic nesvedene.

Gorgiás

Takový už je.

Tak ať mu slouží ke zdraví!

Sóstratos

My půjdem.

Gorgiás Sóstrate, já se stydím uprostřed
tolika žen ...

Sóstratos Co blázníš? Nepůjdeš?
Teď už to ber, že patříš do rodiny!

/Zajdou do svatyně/

Siniché /vyjde z Knémónova domu. Mluví zpátky do domu/
Tak já odejdu taky, Ty si - tan
teď budeš ležet sám, ty ubožáku!
Boží jsou svědci - když tě chtěli všichni
vzít s sebou, řek jsi ne. A jednou trhne
na tebe zase nadělení, horší
než bylo tohle. Všecko nejlepších!

/Ze svatyně vyjde Getás a pištec/

Getás Půjdu se podívat, jak na tom je.

/Pištec hraje/

Co na mne pískáš, chlape? Wenám čas!
Posílají mě k nemocnému, víš?

Siniché Jděte si k němu sednout někdo jiný!
Já, vykopnutá, si chci popovídat
s děvečkou ... promluvit s ní, políbit ji ...
/Odejde do svatyně/

Getás Máš pravdu, jdi. A o něho se zatím postarám já. Na tuhle příležitost jsem dávno čekal. Dědku, já tě teď vyhubím po neči i po přeslici! Došel mu dech. Konečně!
/Volá do svatyně/ Honem, pojď, Sikóne, kuchaři! To bude špás!

Sikón /vyjde/ Voláš mě ty?

Getás Já. Chceš se pomstít za to, jak tě tu krásně zbuzeroval?

Sikón Mne?
A krásně zbuzeroval? Co mi žvaníš?
Čuc, hošo!

Getás Dědek leží uvnitř sám.

Sikón A jak si na tom stojí?

Getás Ještě není úplně na hrnci.

Sikón Nemoh by vstát a zmlátit nás?

Getás Vstát? Tak to asi ne.

Sikón A to mi říkáš krásnou věc. Já půjdu a poprosím ho, ať mi něco půjčí, a on se pomine!

Getás

Příteli, ještě
maličkost předtím: Vytáhnem ho ven,
položíme ho tu a budem mlátit
do dveří, prosit - rozsvítíme to.
To bude rozkoš, povídám ti!

Sikón

Bojím
se Gorgiy, aby nás nenachytal.
Ten by nás spořádal!

Getás

Uvnitř je zmatek.
Pijou a nikdo nepostřehne nic.
My musíme teď chlapa zpražít. Patří
k nám do rodiny - kdyby zůstal stejný,
jaký je teď, nikdo s ním nevydrží.

Sikón

Jenže jak na to?

Getás

Dělej jako nic,
až poneseme dědka ven. /Jde do Knémónova domu/
Tak hní se!

Sikón

/za ním/ Prosím tě, počkej, nenechávej mě tu
jako kůl v plotě! Žádný kravál!

Getás

Jaký
já dělám kravál?

/Vynášejí Knémóna/

Doprava!

Sikón

Hned.

Getás

Slož ho!

Teď máme příležitost. Jde se na věc!
 Já začnu první. Šup! A ty mi dělej
 doprovod v rytmu. /Volá dovnitř/ Děti, dětičky!
 Děcánky! Hrome!

Knémón

Tohle je má smrt.

Getás

/Knémónovi/ A kdopak je to? Ty jsi zdejší?

Knémón

Jasně.

Co ty chceš?

Getás

Vypůjčit si od vás hrnce
 a necky.

Knémón

Kdo by mi tu pomoh vstát?

Getás

Máte to přece! Sedm trojnožek
 a dvanáct stolů. Ale řekněte tam
 těm u vás, děti, že noc pospíchán.

Knémón

Nic nemám!

Getás

Ne?

Knémón

Tisíckrát jsi to slyšel.

Getás

Tak já zas běžím.

Knémón

Jak jsem se já chudák
 dostal sem ven? Kdo mě sem složil před dům?
 /Sikónovi/ Ty taky zmiz!

Sikón I jdi! /Jde tlouci na vrata/
 Tak děti, děti,
 chlapi a ženské, kluku vrátný!

Knémón Blázníš,
 člověče? Rozmlátíš mi dveře!

Sikón Půjďte
 mi devět rohoží!

Knémón A odkud?

Sikón K tomu
 barbarský přehoz, tkaný, velký, dlouhý
 sto stop!

Knémón Já? Kde bych vzal!

Sikón Máš!

Knémón Odkud? Bábo!
 Kde vězí bába?

Sikón Mám jít k druhým dveřím?

Knémón Jděte pryč! Bábo!

Sikón Neužilý chlape,
 aby tě zahladili všichni bozi!

Knémón /Getovi/ Co chceš?

Getás

Chci s sebou vzít něsidlo. Velké -
kovové!

Knémón

Kdo by mi už pomoh vstát ...!

Getás

Máte ho!

Sikón

To se ví, že máte přehoz,
tatičku!

Knémón

Bózi!

Getás

Ani něsidlo ...?

Knémón

Siniché zabiju!

Getás

Lež a buď ticho!
Utíkáš před lidmi, nemáš rád ženy,
nedopustíš, aby tě obětníci
doprovodili dovnitř - teď to máš!
Nikdo ti nepomůže. Tak se kousni!

Sikón

Poslechni, tak na tebe: Máš, cos chtěl.

Knémón

Ty mě chceš přinutit a nebojíš se
božího hněvu?

Sikón

Ženy už šly dovnitř.

Knémón

A co má moje žena a má dcera
dobrého od vás?

Sikón

Konečně se nají
dobře a v společnosti. Vůbec jin
ta zábava teď není nepříjemná.
Připravil jsem tam napřed hostinu
pro mužské. - Posloucháš mě? Nespi!

Knémón

Nenám?

Já chudák!

Getás

Tak ty nepůjdeš?

Sikón

Dej pozor
teď na to další. Měl jsem naspěch. Sám
jsen nastlal slámu po zemi a prostřel
všem stoly. Tohle spadne na krk mně!
A já jsem přece kuchař, pamatuj si!

Getás

Moc milý člověk!

Sikón

Jiný zatím líl
Dionýsovu štávu do dutého
měsidla, z pramene nymf čerpal vodu
a nísil, třetí roznášel tam kolem
dokola ženám. Jak kdybys to líl
do písku! Rozumíš, ty ...!? Jedna z toho
průvodu - měla v hlavě, urostlá,
hezkou tvář pod závojem - vykročila
stydlavě v rytmu do tance a začla
zpívat a jen se třásla. Potom druhá
ji vzala za ruku a tančilo se ...

Getás

/Knémónovi/ Ty hromado všech utrpení, pojď
si taky zatančit!

Knénón

Vy chlapi špatní,
co se mnou clounáte, co chcete?

Getás

Tak
pojď radši sám! Jsi vážně křupan!

Knénón

Ne,
při bozích!

Getás

To tě máme dovnitř odnést?

Knénón

Co budu dělat?

Sikón

Tancuj!

Knénón

Odneste mě -
bude to chytřejší než zůstat tady.

/Ze svatyně vyšel chlapec/

Sikón

Máš rozum. Vyhráli jsme.

Getás

Vítězové,
Sikóne ty a ty, Donakte, kluku,
zvedněte ho a odneste ho dovnitř!
/Knénónovi/ Ty si teď dávej na sebe už pozor -
jestli tě přistihnem, že upadáš zas
do starých mravů a že neznáš míru,
my ti to spočítáme! - Teď ať nám
přinese někdo věnce!

Sikón

/mu dá věnec/ Ven si tenhle!

/Sikón a chlapec odnesou Knémóna
do svatyně. Getás mluví epilog
do publika/

Getás

Hotovo. Viděli jste, jak jsme tady
zkrotili toho dědka k nevystání,
a tak nám, chlapci, mládenci a muži
laskavě zatleskejte! A ta vzácná
panna a přítelkyně smíchu, božstvo
Vítězství ať jde vždycky věrně s námi!

K o n e c

Menandros

M O R O U S

Komedie

Ze starořeckého originálu Dyskolos přeložil Jaroslav Pokorný.
Obálku navrhl Josef Vršala. Rozmnožila DILIA v Praze.
Odpovědný redaktor Alexander Jerie.

39-10.722-79 13/5
První náklad 150. Stran 59.
Cena rozmnoženiny Kčs 10.-